

**Ба Шӯрои диссертатсионии 6D.KOA-018-и
назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон
(734025, ш. Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ, 17)**

ТАҚРИЗИ

муқарризи расмӣ ба диссертатсияи Муминзода Орифҷони Сафо дар мавзуи «Проблемаҳои танзими суғуртаи ҳатмии ҷавобгарии ҳуқуқи граждани соҳибони воситаи нақлиёти автомобилӣ тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон», ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 12.00.03 - Ҳуқуқи граждани; ҳуқуқи соҳибкорӣ; ҳуқуқи оилавӣ; ҳуқуқи байналмилалӣ хусусӣ (илмҳои ҳуқуқшиносӣ) пешниҳод шудааст.

Мутобиқати диссертатсия ба ихтисос ва самти илм, ки аз рӯйи он диссертатсия ба ҳимоя пешниҳод шудааст.

Диссертатсияи Муминзода Орифҷони Сафо дар мавзуи «Проблемаҳои танзими суғуртаи ҳатмии ҷавобгарии ҳуқуқи граждани соҳибони воситаи нақлиёти автомобилӣ тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон», ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ пешниҳод шудааст, бо шиносномаи ихтисоси 12.00.03 - Ҳуқуқи граждани, ҳуқуқи соҳибкорӣ, ҳуқуқи оилавӣ, ҳуқуқи байналмилалӣ хусусӣ, ки аз рӯйи он ба Шӯрои диссертатсионӣ мувофиқи фармоиши Комиссияи олии аттестатсионӣ назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 7 январи соли 2022, таҳти № 16/шд ҳуқуқи қабули диссертатсияҳо барои ҳимоя дода шудааст, мутобиқ мебошад.

Мубрамияти мавзуи таҳқиқот.

Соҳибистиклол гаштани Ҷумҳурии Тоҷикистон воқеаи иҷтимоие буд, ки кулли муносибатҳои ҷамъиятӣ, аз ҷумла муносибатҳои ҳуқуқиву сиёсии дар ҷомеа мавҷудбударо тағйир дода, дар қатори ифтихор аз давлатдорӣ милли вазифаву масъулияти бузургеро ба зиммаи миллат ва махсусан зиёиёни кишвар гузошт. Пеш аз ҳама, давлат ҳамчун механизми ҳимоятгари манфиатҳои милли масъалаи шинохти манфиатҳои миллиро ба миён мегузорад, ки фаъолияти асосӣ дар ин самт фаъолияти ҷиддии муҳаққиқонро талаб мекунад. Дар таърихи навини тоҷикон гузариш аз иқтисодиёти нақшавӣ ба иқтисоди бозоргонӣ низ гардиши кулӣ дар муносибатҳои граждани-ҳуқуқӣ ба шумор рафта, дар ин росто як қатор институтҳои ҳуқуқи граждани мавқеи муҳимро дар танзими муносибатҳои бавучудомада мебозанд.

Гузариш ба иқтисодиёти бозоргонӣ имкониятҳои нави ҳимояи неъматҳои бо қонунгузории граждани ҳифзшавандаро ба вучуд овард. Дар шароити муосир суғурта ба яке аз воситаи маъмул ва паҳншудаи ҳимояи ҳаёт, саломатӣ, молу мулки субъектони муносибатҳои ҳуқуқи граждани табдил ёфтааст. Суғурта ин низоми устувори муносибатҳои иқтисодӣ ва кафолати ҳалли вазифаҳои иҷтимоӣ мебошад.

Барои ҳар як давлат рушди босуботи муносибатҳои суғуртавӣ дар самти коҳиш додани ҷавобгарии иловагии низоми бучетӣ муҳим арзёбӣ мешавад, зеро ташаккули фондҳои суғуртавӣ ҳамчун воситаи ҷуброни зараре, ки дар натиҷаи ҳодисаҳои суғуртавӣ рух медиҳад, мусоидат менамояд. Суғурта дар замони имрӯза падидаи муҳимми давлатҳои муосир ва иқтисодиёти бозоргонӣ мебошад.

Аз ин сабаб, интиҳоб ва таҳияи таҳқиқоти диссертатсионӣ аз ҷониби унвонҷӯ Муминзода Орифҷони Сафо дар мавзуи «Проблемаҳои танзими суғуртаи ҳатмии ҷавобгарии ҳуқуқи граждании соҳибони воситаи нақлиёти автомобилӣ тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон» хеле мубрам ва саривақтӣ мебошад.

Мубрамияти рисолаи пешниҳодшуда, инчунин дар усулу воситаҳои истифодашуда дар таҳқиқоти масъала нухуфтааст, ки ҳангоми таҳияи он ба шароити тағйирёбандаи ҷомеа, дигаргуниҳои кулӣ дар идораи давлат ва ҳокимият, ислоҳоте, ки дар марҳилаи навини рушди ҷомеа амалӣ мешаванд, тавачҷуҳи махсус дода шудааст.

Дар ин замина ҳақ бар ҷониби муаллифи рисола мебошад, ки қайд менамояд: «Бахши рақобатпазири суғурта ҳамчун низоми ҷимоя ва дастгирии манфиатҳои шахсонӣ воқеӣ ва ҳуқуқӣ дар самти таъмини бехатарии ҳаёт, саломатӣ ва ҳифзи молу мулк, рушди фаъолияти соҳибкориву сармоягузорӣ ва сарчашмаи дохилӣ ва нисбатан бозғатимоди сармоягузориҳои хусусӣ ба иқтисоди мамлакат ба ҳисоб меравад.

Фаъолияти роҳу нақлиёт дар мамлакатҳои ҷаҳон бо суръати баланд рушд намуда истодааст, ки ин як қатор мушкилотҳоро вобаста ба ҷимоя ва барқарор намудани ҳуқуқҳои вайроншуда дар натиҷаи истифодаи воситаи нақлиёти автомобилӣ ба вуҷуд меорад. Бо дарназардошти ба вуқӯъ пайвастанӣ ҳодисаҳои зиёди роҳу нақлиёт, ки дар натиҷа ҳаёт, саломатӣ ва молу мулки шахсон зерӣ хатар қарор мегиранд, ҷиҳати барқарор намудани ин ҳуқуқи манфиатҳои вайроншуда қонунгузорӣ механизми суғуртаро пешбинӣ намудааст». (Саҳ. 6). Бо дарназардошти он чӣ қайд гардид, мавзуи таҳқиқоти диссертатсионӣ бешубҳа мубрам мебошад.

Асоснокӣ хулосаю пешниҳодҳо. Хулосаю пешниҳодҳое, ки аз ҷониби муаллифи рисола оварда шудаанд, илман асоснок мебошанд. Ҳамаи онҳо дар заминаи сарчашмаҳои гуногуни илмӣ ва таҳлили қонунгузориҳои амалкунандаи Тоҷикистон, кишварҳои хориҷӣ, инчунин, омор ва амалияи бонкиву судӣ таҳия гардидаанд. Дар ин замина муаллифи рисола ба таври васеъ андеша ва концепсияҳои гуногунро баррасӣ намуда, дар заминаи онҳо хулосаҳои худро манзур намудааст.

Дарачаи навоарии хулоса ва пешниҳодҳо. Хулоса ва нуқтаҳои асосии барои ҷимоя тавсияшудаи таҳқиқот аз он иборат аст, ки пажӯҳиши мазкур нахустин таҳқиқотест, ки аз саҳми мустақилонаи муаллиф дар баррасии масоили таҳқиқшаванда шаҳодат медиҳад. Нуқтаи муҳимми навоарии хулоса ва пешниҳодҳоро андешаҳои муаллиф оид ба инкишоф ва рушди танзими ҳуқуқи граждании СҲҶҲГСВНА дар давраҳои муайяни таърихӣ ва дар замони муосир

мавриди омӯзиш қарор гирифтааст; мафҳум ва мазмуну моҳияти суғуртаи ҳатмии ҷавобгарии ҳуқуқи граждании соҳибони воситаи нақлиёти автомобилӣ мавриди таҳқиқи илмӣ қарор дода шудааст; хусусиятҳои хоси шартномаи суғуртаи ҳатмии ҷавобгарии ҳуқуқи граждании соҳибони воситаи нақлиёти автомобилӣ асоснок гардидааст; ҳуқуқу уҳдадорӣ ва ваъзи ҳуқуқии тарафҳои шартнома муайян карда шудааст; ҷавобгарии ҳуқуқи граждании тарафҳои шартнома таҳлил гардида, ҳолатҳо ва асосҳои, ки сабаби қатъ гардидани шартномаи суғуртаи ҳатмии ҷавобгарии ҳуқуқи граждании соҳибони воситаи нақлиёти автомобилӣ мегарданд, ташкил медиҳанд.

Сохтори рисола вобаста ба мақсад ва вазифаҳои гузошташудаи илмӣ дуруст ва мушаххас муайян гардида, мантиқан аз муқаддима, ду боби фарогири ҳафт зербоб, хулоса ва тавсия оид ба истифодаи амалии натиҷаҳои таҳқиқот, рӯйхати адабиёт ва интишороти муаллиф аз рӯйи мавзӯи диссертатсия иборат мебошад.

Боби якуми диссертатсия «**Тавсифи умумии танзими ҳуқуқии суғуртаи ҳатмии ҷавобгарии ҳуқуқи граждании соҳибони воситаи нақлиёти автомобилӣ**» ном дошта, аст аз се зербоб иборат буда, дар зербоби якум «**Инқишофи танзими суғуртаи ҳатмии ҷавобгарии ҳуқуқи граждании соҳибони воситаи нақлиёти автомобилӣ (ҷанбаҳои таърихӣ-ҳуқуқӣ ва муосирӣ он)**» баррасӣ гардидааст.

Унвонҷӯ бо таҳлили санадҳои таърихӣ-ҳуқуқии давлатҳои қадимӣ ва асрҳои миёна тавачҷӯх намудааст. Ҳангоми таҳқиқ муаллиф ба хулоса омадааст, ки аввалин нишонаҳои суғурта дар соҳаи нақлиёт ханӯз дар Бобулистони Қадим ба назар мерасид, ки дар ҳудуди он фондҳои махсус барои тоҷироне, ки дар мавриди интиқоли мол ба оқибатҳои нохуш ва мушкилӣ рӯ ба рӯ шудаанд, таъсис дода шуда буд. Аммо, ба фарқ аз суғуртаи замони имрӯз, ин фондҳо баъди фаро расидани ҳодисаи суғуртавӣ таъсис ёфта, маблағҳои иштирокчиёни ҳамин фонд мутаносибан арзиши молу мулки онҳоро дар бар мегирифтанд.

Таҳқиқоти анҷомдодашуда вобаста ба ташаккул ва рушди институти суғуртаи ҳатмии ҷавобгарии ҳуқуқи граждании соҳибони воситаи нақлиёти автомобилӣ муаллифро ба он водор намудааст, ки бо дарназардошти ба инобат гирифтани махсусиятҳои ташаккули он дар ин ё он марҳилаи таърихӣ онро ба се давра ҷудо намояд:

1) давраи тошӯравӣ (аз аҳди қадим то инқилоби Октябр). Хусусияти хоси ин давра дар он аст, ки аввалин маротиба дар ин марҳилаҳо андешаҳо оид ба ҷуброни зарари вобаста ба ҳодисаҳои муайян ба вучуд омад;

2) давраи шӯравӣ (баъди инқилоби Октябр то соли 1990). Баъди соли 1917 моликияти хусусӣ барҳам дода шуд, амали санадҳои ҳуқуқии амалкунанда оид ба суғурта қатъ гардид ва бар ивази онҳо санадҳо ва қоидаҳои нав коркард гардида, бахши суғуртаи воситаи нақлиёт ба инҳисори давлат шомил шуд;

3) давраи муосир (аз соли 1990 то замони ҳозира). Дар давраи муосир сараввал муносибатҳо вобаста ба суғуртаи ҳатмии ҷавобгарии ҳуқуқи граждании соҳибони воситаи нақлиёти автомобилӣ тавассути санадҳои

меъёрии ҳуқуқии умумӣ танзим карда мешуд. Дар давраи муосир қонунгузории миллӣ заминаи мусоидро барои рушди низоми суғуртавии мамлакат фароҳам овард. Дар баробари ин, дар ин давра, низоми суғуртавии мамлакат тамоюли рушдро касб намуд.

Чи тавре унвончӯ қайд мекунад: «Суғуртаи ҳатмии ҷавобгарии ҳуқуқи граждании соҳибони воситаи нақлиёти автомобилӣ таърихи қадима дошта, ҳамчун як падидаи нав дар Тоҷикистон ба ҳисоб меравад. Шаклгирии ин навъи суғурта, қабл аз суғуртаи ихтиёрӣ дар таърихи ҷомеаи инсонӣ пайдо гардидааст». (Саҳ.14).

Дар зербоби дуюми қор **«Мафҳум ва хусусиятҳои суғуртаи ҳатмии ҷавобгарии ҳуқуқи граждании соҳибони воситаи нақлиёти автомобилӣ»** таҳлил гардида, муаллиф қайд мекунад, ки ҷавобгарии соҳибони воситаҳои нақлиёт ё ба истилоҳ ҷавобгарии граждани дар назди шахсони сеюм, яке аз объектҳои асосии шартномаи суғуртаи воситаи нақлиёт мебошад.

Тибқи андешаи муаллиф, чунин хусусиятҳои суғуртаи ҳатмии ҷавобгарии ҳуқуқи граждании соҳибони воситаи нақлиёти автомобилро ҷудо намудан мумкин аст: 1) намуди алоҳидаи суғуртаи ҳатмӣ мебошад; 2) ба андозаи қисман ё пурра пардохт намудани ҷуброни суғуртавино (пардохти суғуртавино) барои зараре, ки ба манфиатҳои молумулкии шахс вобаста ба уҳдадорӣҳои ӯ оид ба ҷуброни зарари ба шахсони сеюм равона карда шудааст; 3) танҳо дар сурати аз ҷониби шахс истифода бурдани воситаи нақлиёт, аз ҷумла ҷавобгарии ҳуқуқи граждании интиқолдиҳанда расонда шудааст, ба миён меояд.

Дар зербоби сеюм **«Таҳлили муқоисавӣ-ҳуқуқии суғуртаи ҳатмии ҷавобгарии ҳуқуқи граждании соҳибони воситаи нақлиёти автомобилӣ дар давлатҳои хориҷӣ»** бо истифода аз усули муқоисавӣ-ҳуқуқӣ қонунгузории миллӣ дар самти мазкур бо қонунгузории мамлакатҳои хориҷӣ, бахусус қонунгузории мамлакатҳои аъзои ИДМ мавриди таҳлили муқоисавӣ қарор дода шудааст. Муаллиф қайд менамояд, ки низоми суғуртаи ҳатмии ҷавобгарии граждани дар замони муосир амалкунанда дар мамлакатҳои гуногуни ҷаҳон махсусият ва хусусиятҳои хоси фарқкунандаи худро доро мебошад, аммо як мақсад – таъмини ҷуброни зарари ба ҳаёт, саломатӣ ва молу мулки ҷабрдида хангоми ҳодисаҳои нақлиётӣ онро муттаҳид менамояд.

Боби дуюми диссертатсия **«Шартномаи суғуртаи ҳатмии ҷавобгарии ҳуқуқи граждании соҳибони воситаи нақлиёти автомобилӣ»** ном дорад, ки фарогири чор зербоб аст.

Дар зербоби якум **«Мафҳум, табиат ва шартҳои шартномаи суғуртаи ҳатмии ҷавобгарии ҳуқуқи граждании соҳибони воситаи нақлиёти автомобилӣ»** таҳлил гардидааст. Муаллиф қайд менамояд, ки суғуртаи ҳатмии ҷавобгарии ҳуқуқи граждании соҳибони воситаи нақлиёти автомобилӣ дар асоси шартномаи суғуртаи ҳатмии ҷавобгарии ҳуқуқи граждании соҳибони воситаи нақлиёти автомобилӣ, ки байни суғуртакунанда ва суғурташаванда мутобиқи талаботи қонунгузорӣ баста шудааст, амалӣ карда мешавад. Муаллиф дар натиҷаи таҳлили шартномаи мазкур ба чунин хулоса меояд, ки ин шартнома дорои хусусияти муздноқӣ,

дугарафа, оммави, таваккали, фаври ва ба манфиати шахси сеюм буда, предмети шартномаи мазкурро амалҳои суғуртакунанда тибқи расонидани ҳимояи суғуртави, яъне хизматҳои муайяни дар қабул кардани хатари суғуртавии суғурташаванда аз ҷониби суғуртакунанда ва бурдани он дар давоми тамоми муҳлати амали шартнома ташкил медиҳад.

Зербоби дуюми қор «**Ваъзи ҳуқуқии тарафҳои шартномаи суғуртаи хатмии ҷавобгарии ҳуқуқи граждании соҳибони воситаи нақлиёти автомобилӣ**» ном дорад. Шартномаи суғурта ин созиши байни суғурташаванда ва суғуртакунанда мебошад. Соҳибқорони инфиродӣ дар ҚТ мустақилона наметавонанд бидуни таъсиси шахси ҳуқуқӣ ҳамчун суғуртакунанда баромад намояд, чи гунае ки ин, таҷриба дар баъзе аз мамлакатҳои хориҷӣ маъмул аст. Дар шароити имрӯза суғурташаванда аз рӯи шартномаи суғуртаи хатмии граждании соҳибони воситаи нақлиёти автомобилӣ дилхоҳ субъекти ҳуқуқи граждани метавонад баромад кунад.

Соҳиби воситаи нақлиёт тибқи қонунгузори танҳо он шахсе мебошад, ки дорои молу мулки муайян мебошад, хоҳ он ҳуқуқи моликият, ҳуқуқи пешбурди хоҷагидорӣ ё идоракунии оперативӣ, иҷора ва дигар бошад. Ҳамчунин, дар ҳар сурат ба ҳайси соҳиб эътироф кардани шахси дорои ваколатнома ба ҳуқуқи идоракунии воситаи нақлиёт шубҳанок ба назар мерасад, азбаски ҳолати мазкури қонун, инчунин таҷрибаи бавучудода, ба назари диссертант, наметавонад аз нуқтаи назари ҳуқуқи граждани аз рӯи асосҳои зерин имконпазир тафсир карда шавад.

Дар зербоби сеюми боби дуум «**Ҳуқуқ ва уҳдадорихои тарафҳои суғуртаи хатмии ҷавобгарии ҳуқуқи граждании соҳибони воситаи нақлиёти автомобилӣ**» муаллиф зикр менамояд, ки дар шартномаи суғуртаи хатмии граждании соҳибони воситаи нақлиёти автомобилӣ суғурташаванда ва суғуртакунанда дорои ҳуқуқ ва уҳдадорихои мутақобила мебошад. Аз ин рӯ, шартномаи мазкур шартномаи дугарафа (синналагматикӣ) мебошад.

Муаллиф ба он андеша аст, ки суғуртакунанда ҳуқуқ дорад, ки ҳангоми бастании шартномаи суғуртаи хатмии граждании соҳибони воситаи нақлиёти автомобилӣ аз суғурташаванда пешниҳоди маълумотро тибқи талаботи қонунгузори дархост намояд, аз мақомот ва ташкилоти дахлдор ҳуҷҷатҳои тасдиқкунандаи руҳ додани ҳодисаи суғуртави ва андозаи зарари ба ҷабрдидагон расондашударо дархост намояд ва аз хизматрасониҳои мақоми (ташкилоти) дахлдор оид ба арзиши андозаи зарари ба молу мулки ҷабрдидагон расондашуда истифода барад.

Дар зербоби чоруми боби дуум «**Ҷавобгарии тарафҳои шартномаи суғуртаи хатмии ҷавобгарии ҳуқуқи граждании соҳибони воситаи нақлиёти автомобилӣ**» муаллиф андеша дорад, ки дар муносибатҳои суғуртаи хатмии граждании соҳибони воситаи нақлиёти автомобилӣ ду намуди ҷавобгарии ҳуқуқи гражданиро ҷудо кардан мумкин аст: а) руёидани зиён; б) пардохти ноустуворона.

Суғуртакунандае, ки пардохти суғуртави ба ҷабрдида амалӣ намудааст, дар ҳолатҳои зерин ба андозаи маблағи пардохтгардида нисбат ба шахсе, ки зарар расондааст, ҳуқуқи талаби мутақобиларо (регрессро) дорад: агар ҷавобгарии ҳуқуқи граждании суғурташаванда дар натиҷаи

амалҳои барқасдонаи \bar{y} , ки ба рух додани ҳодисаи суғуртаи рағна гардидаанд, фаро расида бошад ва ё ҷавобгари ҳуқуқи граҷдани суғурташаванда ҳангоми идоракунии воситаи нақлиёт дар ҳолати мастӣ, бар асари истеъмоли машруботи спиртӣ, воситаҳои нашъадор, моддаҳои психотропӣ ё моддаҳои дигари мадхушкунанда рух дода бошад.

Муаллиф дар идома хулосабарорӣ намудааст, ки суғуртаи ҳатмии граҷдани соҳибони воситаи нақлиёти автомобилӣ таърихи қадима дошта, ҳамчун як падидаи нисбатан нав дар Тоҷикистон ба ҳисоб меравад. Шаклирии ин навъи суғурта таърихи қадима дошта, қабл аз суғуртаи ихтиёрӣ дар таърихи ҷомеаи инсонӣ пайдо гардидааст. Падидаи мазкури суғурта дар натиҷаи ташкили принципи «таксими зарар» пайдо гардидааст ва ин хулосабарорӣ шаҳодати он мебошад, ки барқароршавии он дар давраи қадим дар замоне, ки ҷомеа шакли ҷуброни суғуртавино андеша намуд, ба миён омадааст ва суғурта ба давраи нави рушд ворид гардид, ки онро суғуртаи тичоратӣ меномиданд.

Муаллиф қайд менамояд, ки дар шароити муосир бояд назорати доимӣ ба фаъолияти суғуртаи ва механизмиҳои ҳуқуқии он ба роҳ монда шавад ва дар сурати ба вуҷуд омадани камбудӣ қонунгузор онҳоро баргараф намояд, то ки дар кишвар падидаи суғуртаи ҳатмии граҷдани соҳибони воситаи нақлиёти автомобилӣ ҷавобгӯи манфиатҳои умумии ҷомеа, ҳар як иштирокчи ҳаракат дар роҳ, махсусан соҳибони воситаҳои нақлиёти автомобилӣ бошад.

Дар хулосаи таҳқиқоти илмии иҷрошуда натиҷаҳои умумии назариявӣ, пешниҳодҳои амалӣ ва тавсияҳои, ки аз аҳамияти муайяни илмӣ-назариявӣ ва амалӣ бархӯрдоранд, ба таври фишурда баён гардидаанд.

Таълифоти натиҷаҳои таҳқиқот дар нашрияҳои илмӣ. Нуқтаҳои асосии таҳқиқот дар 10 мақолаи илмӣ, аз ҷумла дар 6 мақолае, ки дар маҷаллаҳои тақризшавандаи аз ҷониби ҚОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тавсияшуда ба нашр расидаанд, инъикос ёфтаанд.

Аҳамияти натиҷаҳои илмӣ барои назария ва амалия, тавсияҳо барои истифодаи онҳо. Маводи таҳқиқотро метавон барои маърифати ҳуқуқии аҳоли, соҳибкорон, кормандони бонкӣ, такмили қонунгузорӣ, амалияи судӣ, бурдани таҳқиқотҳои нав истифода намуд. Инчунин, маводи дар рисола овардашударо метавон ҳангоми гузаронидани дарсҳои лексионӣ ва курсҳои махсус оид ба институти суғурта ва воситаҳои амалигардии он истифода намуд.

Эродҳо ба матн ва мазмуни диссертатсия. Дар баробари дастовардҳои бешубҳа илмии муаллиф дар таҳқиқи мавзӯ, ба андешаи мо, баъзе нуқтаҳои баҳснок дар он ба мушоҳида мерасанд. Аз ҷумла:

1. Дар диссертатсияи унвонҷӯ доир ба таносуби ин шартномаи суғуртаи ҳатмии ҷавобгари ҳуқуқи граҷдани соҳибони воситаи нақлиёти автомобилӣ аз намудҳои дигари шартномаҳои ҳуқуқи граҷданӣ бо қадом хусусиятҳо фарқ мекунад, таҳлилҳо ҷой надорад. Унвонҷӯро зарур аст, ки доир ба таносуби ин ҳолатҳо андешаҳои худро баён намояд.

2. Ҳарчанд дар диссертатсия доир ба манбаи хатари калон будани нақлиёти автомобилӣ баъзе таҳлилҳо ҷой дорад, аммо унвонҷӯро зарур буд, ки ин масъаларо дар зербоби алоҳида ва пурра таҳлил менамуд.

Аз ин рӯ беҳтар мебуд, ки онҳо низ дар муқаддимаи диссертатсия ва автореферат ҷой дода мешуданд. Зеро онҳо мубрамияти мавзӯи диссертатсиониро ғанӣ мегардонанд.

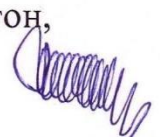
Эродҳои овардашуда аз лиҳози илмӣ баҳснок буда, ба қимати баланди илмии рисола таъсири манфӣ намерасонанд.

Мувофиқати автореферат ба муҳтавои диссертатсия. Мазмуни автореферат ва интишороти муаллиф нуқтаҳои асосӣ ва хулосаҳои пешниҳодшудаи диссертатсияро инъикос мекунад. Дар автореферат натиҷаҳои асосии таҳқиқот дарҷ ёфтаанд.

Мутобиқати диссертатсия аз рӯи мазмун ва шакли таҳия ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. Бо назардошти андешаҳои зикршуда чунин мешуморам, ки диссертатсияи Муминзода Орифҷони Сафо дар мавзӯи «Проблемаҳои танзими суғуртаи хатмии ҷавобгарии ҳуқуқи граждани соҳибони воситаи нақлиёти автомобилӣ тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон», қори мустақим ва илман анҷомёфта ба ҳисоб рафта, наwgонии илмиро дарбар мегирад.

Мазмун ва муҳтавои диссертатсия ба бандҳои 31, 33, 34, 35-и «Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ», ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 тасдиқ гардидааст, мувофиқ буда, муаллифи он ба дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯи ихтисоси 12.00.03 - Ҳуқуқи граждани, ҳуқуқи соҳибкорӣ, ҳуқуқи оилавӣ, ҳуқуқи байналмилалӣ хусусӣ (илмҳои ҳуқуқшиносӣ) сазовор мебошад.

Муовини директори Маркази миллии қонунгузории назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ

Маҳмадшозода Ф.А.

Суроға: Ҷумҳурии Тоҷикистон, Маркази миллии қонунгузории назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, 734024, ш. Душанбе, кӯчаи академик А. Адҳамов, 13, Тел: (+99237) 227-45-00, Факс: 227-63-64
www.mmk.tj; e-mail: info@mmk.tj

«Имзои Маҳмадшозода Ф.А.-ро тасдиқ мекунам»
Сардори бахши кадрҳо ва корҳои махсуси
Маркази миллии қонунгузории
назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

Сафаров К.С.